

ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n. na základě Šu 2 a) cit. zák. čís. 89/20. Jak nesporno, bylo při převzetí Buštěhradské dráhy do svazku čsl. státních drah převzato až do jednotné nové úpravy též její pensijní zařízení jako t. zv. náhradní ústav pensijní ve smyslu Šu 64 a sl. cit. zák. č. 89/20, ovšem mohlo se tak státi pouze s výjimkami, které platné již v té době zákonodárství čsl. státu stanovilo. Takovou výjimkou jest též ustanovení o příslušnosti rozhodčího soudu k rozhodování sporů o nárocích zaopatřovacích, která je dle platného tehdy již zákonodárství podmínkou uznání zmíněných náhradních ústavů pensijních, jak nade vši pochybnost jasno z ustanovení §§ 66 čís. 3, 75 cit. zák. čís. 89/20 a Šu 9 (»pro pojištění podle Šu 2—8«) čís. 8 cit. vlád. nař. čís. 506/21. Na tomto zákonném stavu nemohly ničeho změnit služební rozkazy čís. 1 a 10 úředního listu ředitelství státních drah Praha-Sever a to již proto ne, že v tom směru ničeho neupravují, naopak na výjimku ohledně příslušnosti v přiznávání a vyplácení zaopatřovacích požitků výslovně upozorňují (čl. IX výnosu čís. 1) a dle svého obsahu pouze hlavní zásady převzetí Buštěhradské dráhy do státní správy sdělují a sdělení podrobné úpravy slibují (srv. výnos čís. 10 »Hlavní změny proti dosavadnímu stavu jsou tyto:«). Účelem citovaných zákonů a nařízení je úprava pensijního pojištění, tedy sociální péče kotvící v důvodech veřejnoprávních, pročež jejich ustanovení, pokud nestanoví výjimky, mají ráz pro dotčené podmínky obecně závazný, na něž z moci úřední třeba hleděti, což platí i o sporné příslušnosti k rozhodování sporů (srv. § 42 j. n.).

Čís. 4598.

Nedá-li vlastník nemovitosti vymazati zástavní právo pro zaniklou pohledávku, trvá zástavní právo dále a může je vlastník upotřebiti pro jiný úvěr, podle svých hospodářských potřeb, a to bez časového omezení, leč že právo zástavní bylo ujednáno na přesně vymezenou dobu nebo v knize pozemkové bylo časové omezení poznamenáno. Uvolněného práva zástavního lze použiti i pro jinou pohledávku téhož věřitele. Lhostejno, že původní úvěrová pohledávka měla určitý účel, od něhož se účel nové úvěrové pohledávky liší.

Měla-li pro novou úvěrovou pohledávku býti rozhodnou původní úvěrní listina, obsahující splniště v tuzemsku, nezměnilo se ani splniště nové pohledávky, třebaž dlužník mezi tím přesídlil do ciziny.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Rv I 1137/24.)

Žalující banka poskytla v roce 1913 žalované zápůjčku v rámci úvěrové hypoteky na statku žalované. V úvěrové listině bylo stanoveno splniště v Praze. Žalovaná zápůjčku zaplatila, avšak úvěrová hypoteka nebyla vymazána. V roce 1918 poskytla žalující banka žalované novou zápůjčku v rámci téže úvěrové hypoteky podle úvěrní listiny z roku 1918. Proti žalobě, domáhající se zaplacení této zápůjčky v Kč, namítla žalovaná, že v době poskytnutí nové zápůjčky byla příslušnicí cizozemskou a popírala splatnost zápůjčky v Kč. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c , N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolání posuzuje spornou právní otázku, může-li vlastník nemovitosti použít práva zástavního po zániku původní úvěrové pohledávky pro jinou pohledávku téhož věřitele, ještě s hlediska práva přednovelového, dovozuje, že knihovní zástavní právo platí jen pro úvěrní pohledávku, pro kterou bylo zřízeno, a že ukončením tohoto právního poměru úvěrového zaniká i právo zástavní a že úmluvou, kterou by se práva zástavního použilo pro jinou úvěrní pohledávku, byli by poškození zadnější knihovní věřitelé, kteří při zajištění svých pohledávek byli chráněni důvěrou v knihu pozemkovou, čímž patrně naráží na jejich právo postupu do uvolněného přednějšího knihovního pořadí. Dovolává se dokonce rozhodnutí býv. rak. nejv. soudu ve Vídni ze dne 16. dubna 1901 čis. 1532, že jest přímo nepřipustno, by zástavní právo za pohledávku zaplacenou nebo jinak zaniklou, bylo převedeno na požadavek jiného věřitele, hledíc k akcesorní jeho povaze, a doličuje, že taková úmluva by se přičila i dobrým mravům a výslovným předpisům zákona (§§ 878, 879 obč. zák.) a byla ničí. Než dovolání není si vědomo právního významu ustanovení Šu 33 a násl. III. dílčí novely k obč. zák. ze dne 19. března 1916, čis. 69 ř. zák., jímž dřívější znění Šu 469 obč. zák. bylo doplněno poslední větou, přiznávající vlastníku hypoteky oprávnění, by uvolněným knihovním zástavním právem volně nakládal a je na novou pohledávku převedl. Potřeba tohoto ustanovení byla vyvolána hospodářskými poměry, vyžadujícími, by bylo vlastníku hypoteky umožněno, by opatřil si levnější reální úvěr v přednějším knihovním pořadí (motivy ku III. dílčí novely, zpráva komise pro věci soudní str. 54). Nedá-li tedy vlastník nemovitosti zástavní právo pro zaniklou pohledávku knihovně vymazati, trvá toto dále, a může je upotřebiti pro jiný úvěr, podle svých hospodářských potřeb, bez časového omezení, a dovolání neprávem poukazuje na ustanovení Šu 468 obč. zák., když ani nedoličuje, že zástavní právo bylo ujednáno na přesně vymezenou dobu, nebo že v knize pozemkové při jeho vkladu omezení na určitý čas bylo vyznačeno (srovn. Mayr: Lehrbuch des bürgerl. Rechtes I. díl 2. kn. str. 597). Z novelovaného ustanovení Šu 469 obč. zák. plyne tedy jasně, že vlastník nemovitosti může uvolněného zástavního práva použití nejen pro pohledávku jiných svých věřitelů, nýbrž i pro jinou pohledávku téhož věřitele, zejména také z poskytnutí nového úvěru. Je tedy i smlouva tohoto druhu přípustnou a zákonem dovolenou a nesejde na tom, že v tomto případě původní úvěrní zápůjčka měla určitě vymezený účel, byvši poskytnuta ku provedení parcelace, kdežto nová úvěrní pohledávka má svůj důvod v osobní zápůjčce, a může vlastník nemovitosti uvolněné knihovní právo zástavní i na takovouto pohledávku převésti (§ 469 obč. zák. novel. znění) a jest také lhostejno, přibylo-li mezi tím na nemovitosti zadnějších knihovních věřitelů. Bylo-li nižšími soudy zjištěno, že v roce 1918 byla žalující bankou žalované povolena a vyplacena nová zápůjčka 500.000 K a že bylo výslovně smluvěno, že se poskytuje v rámci úvěrní hypoteky podle úvěrní listiny ze dne 15. dubna 1913 a že se pro tento nový úvěr vyhrazuje knihovní zástavní právo za dřívější již zaniklou úvěrovou pohledávku do výše 500.000 K, na statku N. vtělené daly strany tímto ujednáním zřetelně na jevo úmysl (§ 914

obč. zák.), že pro tuto novou zápůjčku mají platiti ustanovení úvěrní listiny ze dne 15. dubna 1913, a nemá významu, že žalobkyně v době ujednání nové zápůjčky byla již příslušnicí bavorskou, provdávši se za cizozemce. Jest tedy i pro novou zápůjčku rozhodnou původní úvěrní listina ze dne 15. dubna 1913, z níž nižší soudy správně usoudily, že platebním místem i pro novou zápůjčku byla pokladna banky A. v Praze a že toto místo jest pokládati za splniště smlouvy a že podle něho řídí se i měna, ve které jest plniti (§ 905 obč. zák.). Jest správným i jejich závěr, že žalovaná musí svůj závazek, znějící původně na koruny rak. uh., platiti v korunách československých v poměru 1:1 ve smyslu §u 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n. Že by byla dovolatelka měla v den měnové rozluky t. j. dne 26. února 1919 řádné bydliště své ve Vídni, nebylo ani dodatečným šetřením zjištěno.

Čís. 4599.

Poskytnutí záruky bance na dobu, co bude určitá osoba vedoucím ředitelem banky. Jde tu o rozvazovací vyminku, jež nestala se nemravnou ani tím, že banka byla nucena onu třetí osobu pro poklesky propustiti.

Vyminka připojená ku smlouvě, jež stala se napotom nedovolenou (nemravnou) má v zápětí neplatnost původně platné smlouvy, k níž byla připojena.

Činí n e m o ž n é vyminky rozvazovací smlouvu neplatnou?

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Rv I 1649/24.)

Žalobce dal žalované bance záruční prohlášení za firmu M. pod podmínkou, dokud žalovaná banka bude míti ve svých službách jako vedoucího ředitele Aloise N-a. Když žalovaná banka Aloise N-a ze svých služeb propustila, domáhal se na ní žalobce vrácení záručního prohlášení. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Žalovaná, která v první a druhé stolici trvala na tom, že žalobcova záruka nebyla nikterak omezena, v dovolacím řízení opouští toto stanovisko. Přiznává, že žalobce převzal záruku s tím, že záruční závazek má platiti jen tehdy, když se akce k zachování firmy M. skutečně podaří a jen dotud, dokud Alois N. bude vedoucím ředitelem žalované banky, a že ona přistoupila na tyto výhrady. S hlediska čís. 4 §u 503 c. ř. s. však především vytýká, že byla nesprávně posouzena její námitka, že ujednaná podmínka žalobcovy záruky — dokud N. zůstane v jejích službách — stala se průběhem doby nemravnou, tím byla zmařena, a v důsledku toho trvá žalobcova záruka dále bez tohoto omezení. Tu nutno především opravití tvrzení žalované, že stanovená podmínka byla z m a ř e n a tím, že žalovaná byla nucena, propustiti Aloise N-a, ježto prý jí způsobil milionové škody a dopustil se vůči ní trestných skutků, pro které jest v trestním vyšetřování. Šlo-li skutečně o podmínku, jak žalo-